<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

અહેવાલપાત્ર

ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતમાં
દીવાની અપીલીય હુકુમત
દીવાની અપીલ નં. ૪૧૫૧/૨૦૨૨

નંદા દુલાલ પ્રધાન અને અન્યો — અપિલકર્તાઓ

વિરુદ્ધ

દિબાકર પ્રધાન &અને અન્યો — સામાવાળાઓ

ચુકાદો

<u>એમ. આર. શાહ જે.</u>

1. સી. એમ. પી. નં.૩૨૪/૨૦૧૮ માં કટક ખાતે ઓરિસ્સા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને તારીખ ૧૬.૦૫.૨૦૧૮ ના આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈ , જેના દ્વારા ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે અને જણાવ્યું છે કે માત્ર વિસ્તૃત ચુકાદા અને હુકમને રદ કરવાથી કોઈ હેતુ

પૂરો થશે નહીં કારણ કે પ્રતિવાદીઓ તેમના દ્વારા દાખલ કરેલા લેખિત નિવેદનની ગેરહાજરીમાં પુરાવા રજૂ કરી શકતા નથી અને પરિણામે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરી શકે છે જેણે અહીં અપીલકર્તાઓને મંજૂરી આપી હતી–મૂળ પ્રતિવાદી નંબર 2 અને 3, કે જેઓ એ આ અપીલ વિસ્તૃત ચુકાદા અને હુકમને બાજુ પર મૂકવા ઉપરાંત પુરાવા રજૂ કરવા મૂળ પ્રતિવાદીનાઓ નંબર . 2 અને 3 એ હાલની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

2. સામાવાળા નં.1 અહીં–મૂળ વાદી

ટી. એસ. ૩૧૭ / ૨૦૦૩ એટલે કે જલેશ્વરની કોર્ટ ઓફ લર્નડ સિવિલ જજ (જુનિયર ડિવિઝન) માં ઘોષણા અને શીર્ષક માટે દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.અપીલકર્તાઓ–મૂળ પ્રતિવાદી NOS. 2 અને 3 એ દાવામાં મુકદ્દમો દાખલ કરવાની અરજી દાખલ કરી હતી જેને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.તે પછી સી. પી. સી. ના આદેશ I નિયમ 10 હેઠળ અરજીને 20.02.2004 પર મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે લેખિત નિવેદન દાખલ કરવા માટે આગામી તારીખ 27.02.2004 નક્કી કરી છે.અહીં અપીલકર્તાઓ–મૂળ પ્રતિવાદી . 2 અને 3 (કે જેઓ ને હવે પછ આ હુકમ માં "મૂળ પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને 3". તરીકે ઓળખવામાં આવશે) એ વિવિધ તારીખો પર લેખિત નિવેદન દાખલ કરવા માટે સમય માંગ્યો હતો.જો કે, તેઓ ઘણી તકનો લાભ ઉઠાવ્યા

પછી પણ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા.મૂળ પ્રતિવાદી . 2 અને 3 પણ સંખ્યાબંધ તારીખો પર ગેરહાજર રહ્યા હતા.તેથી, ન તો તેઓએ દાવામાં લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું કે ન તો તેઓ માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થયા.ત્યારબાદ વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે 31.08.2004 તારીખનો એક વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું પસાર કર્યું.ઉપરોક્ત સંજોગોમાં પ્રતિવાદી 2 અને 3 એ સી. પી. સી. એટ્લે કે સિવિલ પ્રોસીજર કોડ ના આદેશ IX નિયમ 13 હેઠળ વિલંબિત

ચુકાદા અને હુકમનામું રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરી હતી.વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપરોક્ત અરજીને ફગાવી દીધી હતી અને વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.તેથી પ્રતિવાદી નંબર . 2 અને 3 એ પ્રથમ અપીલ અદાલત સમક્ષ અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું હતું.પ્રથમ અપીલીય અદાલતે વિસ્તૃત ચુકાદા અને હુકમને રદ કરવાની અરજીને ફગાવી દેતા વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરીને ઉપરોક્ત અપીલને મંજૂરી આપી હતી.પ્રથમ અપીલ અદાલતે દાવો દાખલ કરવા માટે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો અને ત્યારબાદ પક્ષકારોને તેમના સંબંધિત પુરાવા અને ખંડન પુરાવા રજૂ કરવાની પૂરતી તક આપ્યા પછી દાવાનો નિકાલ કરવાનો આદેશ પણ પસાર કર્યો હતો.પ્રથમ અપીલ અદાલતે અપીલને મંજૂરી આપતા અને વિલંબિત ચુકાદા અને હુકમને રદ કરવાના આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા અને પક્ષકારોને તેમના સંબંધિત પુરાવા અને ખંડન પુરાવા રજૂ કરવાની પૂરતી તક આપ્યા પછી કાયદા અનુસાર આ બાબતનો નવેસરથી નિકાલ કરવાનો નિર્દેશ

આપતા આદેશથી મૂળ વાદીએ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ ભારતના બંધારણની કલમ 226 અને 227 હેઠળ વર્તમાન અરજી દાખલ કરી હતી.વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા અને પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણો પર વિચારણા કર્યા વિના અને/અથવા અવલોકન કર્યા વિના કે શું વિલંબિત ચુકાદા અને હુકમનામાને રદ કરવા માટે પૂરતું કારણ આપવામાં આવ્યું હતું કે કેમ, ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કર્યો છે અને વિલંબિત ચુકાદા અને હુકમનામાને ફક્ત આ આધાર પર રદ કર્યો છે કે પ્રતિવાદી નંબર 2 અંદ 3 નાઓ વતી વતી કોઈ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હતું. અને તેથી 2 અને 3 માટે દાવો ફરીથી ખોલવો નિરર્થક બની જશે.આથી ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કર્યો છે, જેમાં વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરવામાં આવ્યું છે.

2.1 હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ અનુભવતા મૂળ પ્રતિવાદી 2 અને 3 એ હાલની અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

3. સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને, જેમાં વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરવામાં આવ્યું હતું અને અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે

દાવાની પુનઃસ્થાપના પર પક્ષકારોને તેમના સંબંધિત પુરાવા અને ખંડન પુરાવા રજૂ કરવાની તક આપ્યા પછી તેનો નિકાલ કરવામાં આવે, તે સંગ્રામ સિંહ વિરુદ્ધ ચૂંટણી ટ્રિબ્યુનલ, AIR 1955 SC 425 અને અર્જુન સિંહ વિરુદ્ધ મોહિન્દ્ર કુમાર, AIR 1964 SC 993 ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને સંપૂર્ણપણે અનુરૂપ હતું.

3.1 આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે જેમ કે પ્રથમ અપીલ અદાલતે પ્રતિવાદી એન. ઓ. એસ. ના વિસ્તૃત ચુકાદા અને હુકમને રદ કરતી વખતે ચોક્કસ તારણો આપ્યા હતા. 2 અને 3 એ એકતરફી ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરવા માટે પૂરતું કારણ બહાર પાડ્યું છે.પરંતુ વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કરતી વખતે ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણો સાથે બિલકુલ વ્યવહાર કર્યો નથી અને તેની વિચારણા કરી નથી, જે વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરતી વખતે નોંધવામાં આવ્યા હતા.ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ફક્ત પ્રતિવાદી તરીકે આ આધાર પર રદ કર્યો છે. પ્રતિવાદી નંબર 2 અને 3 એ લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું ન હતું અને દાવો લડ્યો ન હતો, દાવો ફરીથી ખોલવો નિરર્થક બની જશે.જો કે, સંગ્રામ સિંહ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતે નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને ચુકાદાને રદ કરવા પર અને દાવાની પુનઃસ્થાપના પર ચુકાદાના પક્ષકારોને તે જ સ્થિતિમાં મૂકવામાં આવશે જે તે સમયે હતા જ્યારે વિલંબિત ચુકાદો અને હુકમનામું પસાર

કરવામાં આવ્યું હતું અને પ્રતિવાદીઓને લેખિત નિવેદન દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં કારણ કે કોઈ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હતું.જો કે, તે જ સમયે તેમને દાવાની કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાની અને સાક્ષીઓને ક્રોસ સેક્સામાઇન કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ બિનટકાઉ છે.તેમ છતાં, વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરવા પર, જોકે પ્રતિવાદીઓ કે જેમણે લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું ન હતું, તેમને દાવામાં ભાગ લેવાની અને સાક્ષીઓને ક્રોસસેક્સામાઇન કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે.તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે એવું નિરીક્ષણ કરવું યોગ્ય નથી કે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા કોઈ લેખિત નિવેદન દાખલ કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરીને દાવો ફરીથી ખોલવો નિરર્થક બની જશે.અહીં ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ ઉચ્ચ અદાલતે પ્રથમ અપીલ અદાલતે ગુણદોષ પર વિસ્તૃત ચુકાદો અને હુકમનામું રદ કરીને પસાર કરેલા આદેશની શુદ્ધતા પર કંઈપણ અવલોકન કર્યું નથી.

4. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને અને ઉપર જણાવેલા કારણને ધ્યાનમાં રાખીને ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે.પ્રથમ અપીલ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશમાં વિલંબિત ચુકાદા અને હુકમનામું રદ કરીને અને દાવાને

પુનઃસ્થાપિત કરીને આથી પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે.જો કે, એવું જોવા મળ્યું છે કે દાવાની પુનઃસ્થાપના પર, પ્રતિવાદી 2 અને 3 ને લેખિત નિવેદન દાખલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં, જાણે કે અગાઉ સંખ્યાબંધ તકો આપવામાં આવી હોય, તેમણે લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું ન હોય.જો કે, તે જ સમયે તેમને દાવામાં ભાગ લેવાની અને સાક્ષીઓને ક્રોસ એકસમીન કરવાની અને યોગ્યતા પર રજૂઆત કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે.વર્તમાન અપીલને ઉપરોક્ત હદ સુધી આંશિક રીતે મંજૂરી આપવામાં આવી છે.જો કે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

.....જે.
(એમ. આર. શાહ)

.....જે.
(બી. વી. નાગરત્ના)

નવી દિલ્હી
11 જુલાઈ, 2022.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.